

Seniorzy a młodsze pokolenia – problemy życia codziennego

Przedruk i rozpowszechnianie
tej publikacji **w całości** dozwolone
wyłącznie za zgodą CBOS.
Wykorzystanie **fragmentów**
oraz danych empirycznych
wymaga podania źródła

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 14 stycznia 2016 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Senior i *starość* to pojęcia niejednoznaczne. Wydłużanie się życia i towarzyszące temu zmiany społeczno-kulturowo-ekonomiczne powodują, że granice starości są bardziej płynne niż kiedykolwiek wcześniej.

W publikacjach psychologicznych i demograficznych przyjmuje się różne podziały, jednym z popularniejszych jest stosowany w literaturze anglosaskiej¹:

- młodzi starzy (*young old*) – osoby w wieku 60/65–74 lata,
- starzy starzy (*old old*) – osoby w wieku 75–84 lata,
- najstarsi starzy (*the oldest old*) – osoby w wieku 85 lat i więcej.

Z prowadzonych wcześniej w Polsce badań² wiadomo, że osoby starsze, zarówno jako grupa demograficzna, jak i społeczna, nie stanowią jednolitej, homogenicznej zbiorowości. Przedstawione w komunikacie dane opisują niektóre problemy życia codziennego seniorów. Wyniki badań prezentujemy w przedziałach wiekowych, aby pokazać różnice między osobami młodszymi i starszymi. Przedstawiamy również, jak zmienia się sytuacja osób starszych, gdy przesuwamy *granice starości* – inspirując się literaturą przedmiotu przyjmujemy trzy takie progi: 60, 65 i 75 lat.

POZIOM SAMODZIELNOŚCI SENIORÓW

Poziom samowystarczalności seniorów był badany trzema wskaźnikami:

- 1) występowaniem kłopotów z poruszaniem się, utrudniających wyjście z domu,
- 2) potrzebą pomocy w codziennych czynnościach,
- 3) problemami z załatwianiem spraw urzędowych.

Pytania te zadawane były wyłącznie respondentom w wieku 60+³.

¹ *Raport na temat sytuacji osób starszych w Polsce*, Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa 2012, s. 16: http://senior.gov.pl/source/raport_osoby%20starsze.pdf

² Op. cit.

³ Wykorzystano dane z dwóch sondaży. Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (314) zrealizowano w dniach 30 czerwca – 7 lipca 2016 roku na liczącej 983 osoby reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski; badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (315) zrealizowano w dniach 17–25 sierpnia 2016 roku na liczącej 1033 osoby reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski. Oba badania

Problemy z poruszaniem się miewa 20% Polaków w wieku 60+, w tym 5% ma je stale (często). Analiza danych dla różnych grup seniorów dowodzi, że takie kłopoty na większą skalę pojawiają się w wieku 75+: dotyczą one już 30% populacji w tym wieku, z czego dla 10% są bardzo poważnym utrudnieniem, ponieważ zdarzają się często.

Tabela 1

Jak często w ciągu ostatnich 12 miesięcy miał(a) Pan(i) problemy z wyjściem z mieszkania/domu ze względu na stan zdrowia, trudności z poruszaniem się?	Ogółem dla osób w wieku 60+	Grupy wiekowe		
		60–65 lat	66–74 lata	75 lat i więcej
w procentach				
Często	5	3	2	10
Czasami	8	4	9	10
Rzadko	7	5	8	10
Nigdy	81	88	81	70

Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

Problemem występującym w nieco mniejszej skali jest brak pomocy w codziennych czynnościach. Odczuwa go 16% Polaków w wieku 60+, w tym 3% często. Sytuacja wygląda podobnie w różnych grupach seniorów, nie ma pod tym względem dużej różnicy między osobami w wieku np. 60–65 lat a 75+ (różnica wynosi 2–3 punkty procentowe).

Można powiedzieć, że w codziennym funkcjonowaniu zdecydowana większość seniorów jest lub stara się być samowystarczalna, daje sobie radę.

Tabela 2

Jak często w ciągu ostatnich 12 miesięcy brakowało Panu(i) osoby, która pomogłaby Panu(i) w codziennych czynnościach?	Ogółem dla osób w wieku 60+	Grupy wiekowe		
		60–65 lat	66–74 lata	75 lat i więcej
w procentach				
Często	3	2	3	4
Czasami	6	6	5	7
Rzadko	7	7	7	7
Nigdy	84	85	85	82

Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

Jeszcze mniejszy zasięg mają problemy związane z załatwianiem spraw urzędowych. Tego rodzaju problemy ma 9% Polaków w wieku 60+, ale tylko dla 1% jest to kłopot, który zdarza się często.

Porównując dane można przypuszczać, że osoby w wieku 60–65 lat częściej załatwiają różne sprawy urzędowe niż starsi, bowiem po 65 roku życia znacznie wzrasta odsetek odpowiedzi, że badani takich kłopotów nie mieli w ciągu ostatnich 12 miesięcy (93%–94%).

Tabela 3

Jak często w ciągu ostatnich 12 miesięcy miał(a) Pan(i) problemy z załatwieniem jakichś spraw urzędowych?	Ogółem dla osób w wieku 60+	Grupy wiekowe		
		60–65 lat	66–74 lata	75 lat i więcej
w procentach				
Często	1	1	1	2
Czasami	3	4	2	2
Rzadko	5	8	4	3
Nigdy	91	87	94	93

Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

Zbadano częstość współwystępowania tych trzech problemów. Wśród osób w wieku 60+ tylko 0,4% odpowiedziało, że każdy z nich zdarza się często. Z reguły seniorzy często stykają się z jednym typem problemem (6,2%⁴) i na ogół jest to niesprawność fizyczna utrudniająca wyjście z domu.

Oceniając sytuację na podstawie tych trzech wskaźników można stwierdzić, że większość seniorów jest w niezłej kondycji. Poważniejsze problemy pojawiają się w fazie 75+ i jest to granica, poza którą poziom samodzielności wyraźnie zaczyna się obniżać.

PODSTAWOWE POTRZEBY

W dalszej analizie sytuacji osób starszych wykorzystano metodę kontekstową – sprawdzono stopień zaspokojenia podstawowych codziennych potrzeb seniorów na tle innych grup wiekowych⁵.

Zdrowie

Zdrowie jest jedną z najwyższej cenionych wartości⁶, a dostępność usług medycznych należy do podstawowych oczekiwań społecznych. Z naturalnych przyczyn stan zdrowia osób starszych jest gorszy niż młodych⁷, więc dostępność lekarzy i badań diagnostycznych jest dla nich sprawą dużo większej wagi.

⁴ Ze względu na niewielki odsetek osób wskazujących na „częste” występowanie problemów podano dane po przecinku.

⁵ Wykorzystano dane z dwóch badań: „Aktualne problemy i wydarzenia” (314) i (315) – zob. przypis 3. Łączna liczba respondentów wyniosła N=2016.

⁶ Jest wiele danych na ten temat, m.in.: komunikat CBOS „Zdrowie i prozdrowotne zachowania Polaków”, październik 2016 (oprac. R. Boguszewski).

⁷ W grupie najmłodszej (w wieku 18–34 lata) tylko 1% badanych określa swój stan zdrowia jako zły. Wśród osób w wieku 55 lat i więcej – 18% ocenia źle swój stan zdrowia. Zob. komunikat CBOS „Zdrowie i prozdrowotne zachowania Polaków”, październik 2016 (oprac. R. Boguszewski).

Biorąc pod uwagę wybór najbardziej jednoznacznej opcji przez ankietowanych – „w ciągu ostatnich 12 miesięcy nigdy nie miałam(em) problemu z dostępem do lekarza, badań diagnostycznych”, można uznać, że sytuacja seniorów 65+, na tle sytuacji innych grup wiekowych, jest lepsza: aż 67% spośród nich twierdzi, że takich problemów nie miało ani razu.

Tabela 4

Jak często w ciągu ostatnich 12 miesięcy miał(a) Pan(i) problemy z dostępem do lekarza, badań diagnostycznych? N=2016	Grupy wiekowe					
	18–24 lata	25–34	35–44	45–54	55–64	65 lat i więcej
	w procentach					
Często	5	11	12	11	11	8
Czasami	13	18	14	15	21	13
Rzadko	22	19	16	15	11	12
Nigdy	60	52	55	55	57	67
Trudno powiedzieć	0	1	2	2	0	0
Odmowa odpowiedzi	0	0	1	1	0	0

Gdy uwzględni się różne przedziały wiekowe seniorów, to okazuje się, że dostęp do lekarzy i badań diagnostycznych najlepiej oceniają osoby najstarsze, czyli w wieku 75+. Z tej grupy aż 72% deklaruje, że nie miało żadnych problemów z dostępem do usług medycznych.

Tabela 5

Jak często w ciągu ostatnich 12 miesięcy miał(a) Pan(i) problemy z dostępem do lekarza, badań diagnostycznych? N=2016	Ogółem 18+	Ogółem 60+	Grupy wiekowe			
			do 59 lat	60–65 lat	66–74 lata	75 lat i więcej
	w procentach					
Często	10	9	11	9	10	7
Czasami	16	14	16	18	13	11
Rzadko	15	12	17	14	12	9
Nigdy	58	65	55	58	66	72
Trudno powiedzieć	1	0	1	0	0	1

Nie oznacza to, że osoby starsze są w większości zadowolone z funkcjonowania służby zdrowia, ale bez wątpienia są mniej krytyczne; ponadto prawdopodobnie lepiej potrafią z niej korzystać, bo robią to częściej⁸.

⁸ Niezadowolonych z funkcjonowania służby zdrowia jest 67% Polaków w wieku 65+ ; w młodszych grupach wiekowych odsetki niezadowolonych są wyższe i wynoszą: 74% grupach osób w wieku 18–24 lat oraz 55–64 lata), 77% wśród badanych w wieku 45–54 lata, 79% – w wieku 25–34 lata.

Mniejszy krytycyzm seniorów może być także związany z niskim poziomem wykształcenia: w tych pokoleniach przeważają osoby, które ukończyły wyłącznie szkołę podstawową lub zasadniczą zawodową – takie wykształcenie ma 60% osób w wieku 60+⁹.

Żywność

Brak żywności to sytuacja skrajnej biedy. Jak dowodzą dane, nieco większe jest prawdopodobieństwo, że doświadczać jej będą osoby młodsze lub w średnim wieku niż starsze. Według deklaracji badanych, 7% Polaków w wieku do 59 lat oraz 4% w wieku 60+ doświadczało w ciągu ostatnich 12 miesięcy braku żywności (często, czasem lub rzadko). W relatywnie lepszej sytuacji byli najstarsi badani, z grupy 75+ – brak żywności dotknął 2% spośród nich. Seniorzy nieco rzadziej znajdowali się w sytuacji skrajnej biedy m.in. dlatego, że nie mają dzieci na utrzymaniu.

W skali kraju problem częstego braku żywności dotyczy 1% pełnoletnich Polaków, co w przeliczeniu na liczbę ludności stanowi ok. 280 tysięcy osób. Wśród nich seniorzy są w mniejszości¹⁰ – w danych liczbowych to ok. 85 tysięcy osób w wieku 60+¹¹.

Tabela 6

Jak często w ciągu ostatnich 12 miesięcy brakowało Panu(i) jedzenia?	Grupy wiekowe					
	18–24 lata	25–34	35–44	45–54	55–64	65 lat i więcej
	w procentach					
Często	1	0	0	2	2	0*
Czasami	2	2	1	2	2	1
Rzadko	3	5	3	6	2	1
Nigdy	94	93	96	90	94	97

* W zaokrągleniu 0, bez zaokrąglenia to 0,4%

Ponadto 77% Polaków w wieku 65+ deklaruje, że do lekarza podstawowej opieki zdrowotnej (POZ) można się dostać bez trudności – tego samego zdania jest 55%–56% osób w wieku 18–44 lata. Zob. komunikat CBOS „Opinie o funkcjonowaniu opieki zdrowotnej”, sierpień 2016 (oprac. M. Omyła-Rudzka).

⁹ Zob. komunikat CBOS „Portret społeczno-demograficzny seniorów”, listopad 2016 (oprac. J. Kalka).

¹⁰ Dane GUS potwierdzają, że grupą najbardziej zagrożoną ubóstwem są rodziny wielodzietne. W 2015 r. poniżej minimum egzystencji żyła co jedenasta osoba w gospodarstwach małżeństw z 3 dziećmi oraz co szósta osoba w gospodarstwach małżeństw z 4 lub większą liczbą dzieci. Wskaźnik zagrożenia ubóstwem skrajnym dla rodzin niepełnych wyniósł ogółem niecałe 7%. W przypadku samotnych rodziców z większą liczbą dzieci poziom zagrożenia ubóstwem był wyższy; „Zasięg ubóstwa ekonomicznego w Polsce w 2015 r.” (na podstawie badania budżetów gospodarstw domowych), GUS, Warszawa 2015; <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/warunki-zycia/ubostwo-pomoc-spoleczna/zasieg-ubostwa-ekonomicznego-w-polsce-w-2015-r-14,3.html>

¹¹ Wg GUS w Polsce żyje 8 547 800 osób w wieku 60 lat i więcej; 1% od tej liczby to 85 tys. *Notatka GUS przygotowana na posiedzenie Sejmowej Komisji Polityki Senioralnej dotycząca „Informacji Ministra Zdrowia na temat wpływu zmian demograficznych i starzenia się społeczeństwa na organizację systemu ochrony zdrowia i Narodowy Program Zdrowia”* (19.02.2016 r.); <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/ludnosc/ludnosc-w-wieku-60-struktura-demograficzna-i-zdrowie,24,1.html>

Tabela 7

Jak często w ciągu ostatnich 12 miesięcy brakowało Panu(i) jedzenia?	Ogółem 18+	Ogółem 60+	Grupy wiekowe			
			do 59 lat	60–65 lat	66–74 lata	75 lat i więcej
			w procentach			
Często	1	1	1	1	0	1
Czasami	2	2	2	2	2	1
Rzadko	4	1	4	1	2	1
Nigdy	94	96	93	96	96	98

Wyniki w trzech wyodrębnionych grupach seniorów są mniej zróżnicowane niż wśród Polaków w młodszym i średnim wieku – w żadnym przedziale wiekowym wśród osób starszych nie ma grupy dotkniętej brakiem żywności w większym stopniu niż inne.

Jest natomiast taka grupa wśród osób w tzw. wieku produkcyjnym – to Polacy w przedziale 45–54 lata, wśród których 10% doświadczyło braku jedzenia, w tym dla 2% była to sytuacja częsta. Szukając przyczyn takiego stanu rzeczy sięgnęliśmy do danych demograficzno-ekonomicznych: okazało się, że połowa Polaków w tym przedziale wiekowym to osoby o niskich kwalifikacjach – 51% ma wykształcenie podstawowe lub zasadnicze zawodowe, w tej grupie notujemy też wysoki odsetek osób niepracujących (25%)¹².

Brak pieniędzy na podstawowe potrzeby

Rozszerzając listę niezaspokojonych potrzeb o inne podstawowe wydatki (opłaty, leki itp.), otrzymujemy bardziej zróżnicowany obraz sytuacji. W ciągu ostatnich 12 miesięcy braku pieniędzy na podstawowe potrzeby doświadczało (odpowiedzi: „często”, „czasami” lub „rzadko”) 17% Polaków w wieku 65+. Częściej niż najstarsi doświadczały tego osoby w wieku 45–54 lata (28%) i 55–64 lata (23%), a najrzadziej – osoby najmłodsze, to znaczy w wieku 18–24 lata (14%).

Uwzględniając wyłącznie odpowiedzi wskazujące na regularny brak środków („często”) można powiedzieć, że sytuacja zaczyna się pogarszać po 45 roku życia. Z innych analiz¹³ wiadomo, że w grupie 45–54 lata nie pracuje już 25% Polaków, ale tylko 12% otrzymuje emeryturę lub rentę. W przedziale wiekowym 55–64 lata nie pracuje 62% Polaków, a emeryturę bądź rentę ma 55%. W tym kontekście sytuacja osób po 65 roku życia nie wydaje się taka zła – nie pracuje 95% i taki sam odsetek otrzymuje emeryturę lub rentę.

¹² Zob. komunikat CBOS „Portret społeczno-demograficzny seniorów”, listopad 2016 (oprac. J. Kalka).

¹³ Op. cit.

W przypadku seniorów można mówić o braku pieniędzy na podstawowe potrzeby z powodu niskich emerytur i rent, natomiast w przypadku osób w wieku 45–59 lat powodem braku środków jest brak pracy.

Tabela 8

Jak często w ciągu ostatnich 12 miesięcy brakowało Panu(i) pieniędzy na podstawowe potrzeby – jedzenie opłaty, leki itp.?	Grupy wiekowe					
	18–24 lata	25–34	35–44	45–54	55–64	65 lat i więcej
	w procentach					
Często	2	1	1	5	4	2
Czasami	5	9	9	12	10	8
Rzadko	7	10	10	11	9	7
Nigdy	87	80	79	72	76	83

Analizując wyniki w podziale na grupy wiekowe seniorów można stwierdzić, że ich sytuacja także jest zróżnicowana. W roku 2015 przeciętna długość życia mężczyzn w Polsce wynosiła 73,6 lat, a kobiet 81,6 lat¹⁴. Prawdopodobnie z tego powodu kumulacja wydatków np. na leki występuje w przedziale wiekowym 66–74 lata. W tej grupie 21% seniorów odczuwało brak pieniędzy na podstawowe potrzeby, o pięć punktów procentowych więcej niż wśród badanych w wieku 60–65 lat i o osiem punktów procentowych więcej niż wśród osób w wieku 75+.

Z kolei biorąc pod uwagę tylko stały brak środków na podstawowe potrzeby (czyli odpowiedź „często”), nie obserwujemy większych zróżnicowań między poszczególnymi grupami wiekowymi. Odsetek wskazań jest relatywnie niski, na poziomie 2%–3%.

Tabela 9

Jak często w ciągu ostatnich 12 miesięcy brakowało Panu(i) pieniędzy na podstawowe potrzeby – jedzenie opłaty, leki itp.?	Ogółem 18+	Ogółem 60+	Grupy wiekowe			
			do 59 lat	60–65 lat	66–74 lata	75 lat i więcej
	w procentach					
Często	2	2	2	2	2	3
Czasami	9	8	10	8	9	7
Rzadko	9	7	10	6	10	3
Nigdy	79	83	78	84	79	86
Trudno powiedzieć	0	0	0	0	0	1

¹⁴ *Trwanie życia w 2015 r.*, GUS, Warszawa 2016, s. 15.

Poczucie osamotnienia

Poczucie osamotnienia jest w istotnej mierze oceną subiektywną. Może pojawiać się już na wczesnym etapie życia. Porównując dane dotyczące osób w różnych przedziałach wieku od 25 do 64 lat można stwierdzić, że odsetki badanych często odczuwających osamotnienie są takie same (na poziomie 2% – 3%). Niewiele wyższy jest odsetek czujących się samotnie w wieku 65+ (4%). Wyjątkiem są najmłodszy (18–24 lata) – im zdarza się odczuwać osamotnienie tylko czasami lub rzadko.

Natomiast zwraca uwagę wysoki odsetek Polaków w różnym wieku deklarujących, że ani razu (nigdy) w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie odczuwali osamotnienia: wśród najmłodszych wynosi on 81%, wśród starszych jest nieco niższy i waha się w granicach od 74% (osoby w wieku 65+) do 78% (45–54 lata).

Tabela 10

Jak często w ciągu ostatnich 12 miesięcy czuł(a) się Pan(i) osamotniony(a), nie miał(a) Pan(i) z kim porozmawiać?	Grupy wiekowe					
	18–24 lata	25–34	35–44	45–54	55–64	65 lat i więcej
	w procentach					
Często	0	2	2	2	3	4
Czasami	5	10	10	9	11	9
Rzadko	14	12	13	10	9	12
Nigdy	81	77	75	78	76	74

Analizując dane osób w *różnych fazach starości* można zaobserwować charakterystyczny trend: wraz z upływem lat poczucie osamotnienia bardzo powoli się pogłębia. Często odczuwa je 6% Polaków w wieku 75+. Wśród osób młodszych o co najmniej 16 lat, tzn. do 59 roku życia, ten wskaźnik jest trzykrotnie niższy i wynosi 2%.

Tabela 11

Jak często w ciągu ostatnich 12 miesięcy czuł(a) się Pan(i) osamotniony(a), nie miał(a) Pan(i) z kim porozmawiać?	Ogółem 18+	Ogółem 60+	Grupy wiekowe			
			do 59 lat	60–65 lat	66–74 lata	75 lat i więcej
	w procentach					
Często	3	4	2	3	3	6
Czasami	9	10	9	12	10	9
Rzadko	11	11	12	9	12	11
Nigdy	77	75	77	76	74	74

Można na ten aspekt spojrzeć jeszcze inaczej – jeśli 74% 66-latków i osób starszych w ciągu ostatnich 12 miesięcy nigdy nie czuło osamotnienia, dowodziłoby to, że albo posiadają bliskie więzi rodzinne bądź przyjacielskie, albo realizują potrzebę kontaktu w inny sposób, np. poprzez Kościół.

Jakość życia większości seniorów, mierzona częstością występowania niektórych codziennych problemów, nie różni się od jakości życia osób młodszych czy w średnim wieku tak bardzo, jak można by tego oczekiwać.

Jednocześnie liczna grupa seniorów jest w relatywnie niezłej sytuacji materialnej, lepszej niż wiele osób w wieku przedemerytalnym. Rzadziej doświadczają skrajnej biedy, to znaczy braku jedzenia czy braku pieniędzy na podstawowe potrzeby – ten problem częściej dotyka np. osoby w przedziale 45–54 lata. Mimo większych kłopotów ze zdrowiem, seniorzy, zwłaszcza ci starsi, rzadziej deklarują problemy z dostępem do lekarza czy badań diagnostycznych.

Granicą, po przekroczeniu której trudności codziennego funkcjonowania ujawniają się z większą siłą, jest wejście w *drugą fazę starości*, określaną jako starzy starzy (*old old*), czyli 75+. To wówczas pogarsza się stan fizyczny wielu seniorów, utrudniając im wyjście z domu, oraz nasila się poczucie osamotnienia.

Opracowała
Jolanta KALKA

Tabela 1

		Jak często w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy miał(a) Pan(i) problemy z wyjściem z mieszkania/domu ze względu na stan zdrowia, trudności z poruszaniem się?				Liczba osób
		Często	Czasami	Rzadko	Nigdy	
		%	%	%	%	
Ogółem		5	8	7	81	587
Płeć	Mężczyźni	2	7	8	83	272
	Kobiety	7	8	7	79	315
Wiek	55–64	3	5	5	87	173
	65 lat i więcej	5	9	8	78	414
Miejsce zamieszkania	Wieś	4	7	6	83	237
	Miasto do 19 999	6	5	11	78	83
	20 000 – 99 999	2	10	5	83	110
	100 000 – 499 999	8	6	9	77	93
	500 000 i więcej mieszk.	4	14	6	77	65
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	7	8	8	76	234
	Zasadnicze zawodowe	1	7	4	88	130
	Średnie	2	8	9	80	143
	Wyższe	7	5	5	83	80
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.			5	95	14
	Średni personel, technicy				100	4
	Pracownicy adm.-biurowi				100	6
	Pracownicy usług	7		14	79	7
	Robotnicy wykwalifikowani		6	6	88	11
	Robotnicy niewykwalifik.				100	5
	Rolnicy				100	6
	Pracujący na własny rach.	5		6	89	12
	Bezrobotni				100	7
	Emeryci	5	9	7	80	447
	Renciści	7	11	11	71	50
	Uczniowie i studenci	100				0
	Pracuje w:	Gospodynie domowe i inni	3		18	78
inst. państw., publicznej			3		97	17
spółce właścicieli prywatnych i państwa			7		93	10
sekt. prywat. poza rolnict.		3		8	89	36
prywatnym gosp. rolnym				14	86	8
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	6	8	6	80	39
	Od 650 zł do 999 zł	2	9	9	80	77
	Od 1000 zł do 1399 zł	9	3	8	80	116
	Od 1400 zł do 1999 zł	5	13	11	71	105
	2000 zł i więcej	3	7	4	86	109
Ocena własnych war. mater.	Złe	10	17	18	56	53
	Średnie	6	7	8	79	280
	Dobre	3	6	4	87	254
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	5	4	8	84	58
	Raz w tygodniu	2	8	7	84	269
	1–2 razy w miesiącu	4	6	9	81	82
	Kilka razy w roku	8	10	8	74	102
	W ogóle nie uczestniczy	13	7	5	75	73
Poglądy polityczne	Lewica	2	7	7	84	76
	Centrum	6	8	6	81	122
	Prawica	4	8	6	82	252
	Trudno powiedzieć	6	5	12	77	131

Tabela 2

		Jak często w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy brakowało Panu(i) osoby, która pomogłaby Panu(i) w codziennych czynnościach?				Liczba osób
		Często	Czasami	Rzadko	Nigdy	
		%	%	%	%	
Ogółem		3	6	7	84	587
Płeć	Meżczyźni	2	4	5	88	272
	Kobiety	3	8	8	81	315
Wiek	55-64	1	8	7	83	173
	65 lat i więcej	3	6	7	84	414
Miejsce zamieszkania	Wieś	2	5	8	84	237
	Miasto do 19 999	1	8	10	81	83
	20 000 – 99 999	5	4	5	85	110
	100 000 – 499 999	4	6	4	87	93
	500 000 i więcej mieszk.	2	11	6	81	65
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	4	7	7	82	234
	Zasadnicze zawodowe	3	5	4	88	130
	Średnie	2	8	8	83	143
	Wyższe	1	5	8	86	80
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.			3	97	14
	Średni personel, technicy	19		13	68	4
	Pracownicy adm.-biurowi		12	17	71	6
	Pracownicy usług				100	7
	Robotnicy wykwalifikowani				100	11
	Robotnicy niewykwalifik.				100	5
	Rolnicy		41		59	6
	Pracujący na własny rach.		6	6	88	12
	Bezrobotni		13	6	81	7
	Emeryci	3	5	8	84	447
	Renciści	8	14	3	75	50
	Uczniowie i studenci				100	0
Pracuje w:	Gospodynie domowe i inni			8	92	17
	inst. państw., publicznej		3	8	88	17
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	9			91	10
	sekt. pryw. poza rolnict.	2	4		94	36
	prywatnym gosp. rolnym		13	15	72	8
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	3	7	3	87	39
	Od 650 zł do 999 zł	3	12	9	76	77
	Od 1000 zł do 1399 zł	3	6	7	83	116
	Od 1400 zł do 1999 zł	5	6	8	81	105
	2000 zł i więcej	2	6	6	85	109
Ocena własnych war. mater.	Złe	7	19	4	69	53
	Średnie	3	6	8	83	280
	Dobre	1	4	7	88	254
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	4	5	10	81	58
	Raz w tygodniu	1	6	6	87	269
	1-2 razy w miesiącu	4	3	9	84	82
	Kilka razy w roku	4	6	8	81	102
	W ogóle nie uczestniczy	3	12	5	80	73
Poglądy polityczne	Lewica		3	13	84	76
	Centrum	2	6	4	88	122
	Prawica	3	5	7	85	252
	Trudno powiedzieć	5	10	6	79	131

Tabela 3

		Jak często w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy miał(a) Pan(i) problemy z załatwieniem jakichś spraw urzędowych?				Liczba osób
		Często	Czasami	Rzadko	Nigdy	
		%	%	%	%	
Ogółem		1	3	5	91	587
Płeć	Mężczyźni	1	3	4	92	272
	Kobiety	1	2	6	91	315
Wiek	55-64	1	4	7	88	173
	65 lat i więcej	1	2	4	93	414
Miejsce zamieszkania	Wieś	1	3	4	92	237
	Miasto do 19 999	1	1	8	91	83
	20 000 – 99 999	2	1	4	93	110
	100 000 – 499 999		4	4	92	93
	500 000 i więcej mieszk.		7	7	87	65
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	2	2	4	92	234
	Zasadnicze zawodowe	1	1	1	96	130
	Średnie	0	5	6	88	143
	Wyższe		3	10	88	80
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.			21	79	14
	Średni personel, technicy				100	4
	Pracownicy adm.-biurowi			17	83	6
	Pracownicy usług				100	7
	Robotnicy wykwalifikowani		12	8	81	11
	Robotnicy niewykwalifik.		16		84	5
	Rolnicy		17		83	6
	Pracujący na własny rach.		9	13	79	12
	Bezrobotni	13	20		68	7
	Emeryci	1	1	4	94	447
	Renciści	2	8	9	81	50
	Uczniowie i studenci				100	0
Pracuje w:	Gospodynie domowe i inni		7	3	90	17
	inst. państw., publicznej			14	86	17
	spółce właścicieli prywatnych i państwa		7		93	10
	sekt. pryw. poza rolnict.		5	10	84	36
	prywatnym gosp. rolnym		14		86	8
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	3	3	10	84	39
	Od 650 zł do 999 zł	3	1	6	89	77
	Od 1000 zł do 1399 zł	1	3	3	93	116
	Od 1400 zł do 1999 zł		2	3	95	105
	2000 zł i więcej		5	9	86	109
Ocena własnych war. mater.	Złe	8	9	2	82	53
	Średnie	1	2	4	93	280
	Dobre		2	6	92	254
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu		3	11	86	58
	Raz w tygodniu	1	2	5	92	269
	1-2 razy w miesiącu	2	2	2	94	82
	Kilka razy w roku		1	6	93	102
	W ogóle nie uczestniczy	3	6	2	88	73
Poglądy polityczne	Lewica	3	1	6	91	76
	Centrum		2	5	93	122
	Prawica		3	7	90	252
	Trudno powiedzieć	3	4		93	131

Tabela 4

		Jak często w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy miał(a) Pan(i) problemy z dostępem do lekarza, badań diagnostycznych?					Liczba osób
		Często	Czasami	Rzadko	Nigdy	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		10	16	15	58	1	2012
Płeć	Mężczyźni	8	13	15	62	1	953
	Kobiety	12	18	16	54	1	1059
Wiek	18–24 lata	5	13	22	60		181
	25–34	11	18	19	52	1	387
	35–44	12	14	16	55	2	370
	45–54	11	15	16	56	2	300
	55–64	11	21	11	57	0	360
	65 lat i więcej	8	13	12	67	0	414
Miejsce zamieszkania	Wieś	9	13	13	64	1	805
	Miasto do 19 999	9	14	18	58	1	287
	20 000 – 99 999	11	17	18	52	2	386
	100 000 – 499 999	11	18	16	54	1	329
	500 000 i więcej mieszk.	14	22	14	49	1	205
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	7	13	10	69	1	405
	Zasadnicze zawodowe	7	14	15	63	1	492
	Średnie	11	17	18	53	1	613
	Wyższe	14	18	16	49	2	502
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	17	19	16	46	3	181
	Średni personel, technicy	10	17	18	54	1	86
	Pracownicy adm.-biurowi	9	18	19	53	1	133
	Pracownicy usług	10	16	18	55	1	143
	Robotnicy wykwalifikowani	7	14	15	64	0	237
	Robotnicy niewykwalifik.	9	20	15	54	2	87
	Rolnicy	2	12	12	74	1	98
	Pracujący na własny rach.	19	16	15	48	2	94
	Bezrobotni	11	11	19	57	2	113
	Emeryci	9	14	12	65	0	482
	Renciści	10	18	10	60	2	117
	Uczniowie i studenci	4	16	25	54	1	106
	Gospodynie domowe i inni	18	18	16	48		137
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	15	16	17	50	2	261
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	11	18	13	57	1	187
	sekt. prywat. poza rolnict.	9	16	17	56	1	515
	prywatnym gosp. rolnym	3	14	12	71	1	104
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	11	9	13	67	1	214
	Od 650 zł do 999 zł	15	13	18	55	1	271
	Od 1000 zł do 1399 zł	10	16	18	56	1	331
	Od 1400 zł do 1999 zł	9	17	19	54	1	266
	2000 zł i więcej	13	20	14	52	1	347
Ocena własnych war. mater.	Złe	11	16	9	63	1	135
	Średnie	10	17	16	56	1	850
	Dobre	10	15	16	59	1	1027
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	11	11	17	59	2	103
	Raz w tygodniu	9	15	15	60	0	860
	1–2 razy w miesiącu	11	16	19	54	0	336
	Kilka razy w roku	9	19	15	55	2	445
	W ogóle nie uczestniczy	14	13	11	61	1	254
Poglądy polityczne	Lewica	15	15	20	50	1	285
	Centrum	9	16	15	59	1	522
	Prawica	8	17	17	57	1	669
	Trudno powiedzieć	11	14	11	63	1	514

Tabela 5

		Jak często w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy brakowało Panu(i) jedzenia?				Liczba osób
		Często	Czasami	Rzadko	Nigdy	
		%	%	%	%	
Ogółem		1	2	4	94	2016
Płeć	Mężczyźni	0	2	4	94	953
	Kobiety	1	2	3	94	1063
Wiek	18–24 lata	1	2	3	94	181
	25–34		2	5	93	387
	35–44		1	3	96	372
	45–54	2	2	6	90	302
	55–64	2	2	2	94	360
	65 lat i więcej	0	1	1	97	414
Miejsce zamieszkania	Wieś	1	2	2	95	805
	Miasto do 19 999	1	1	5	94	287
	20 000 – 99 999	0	2	3	95	386
	100 000 – 499 999	2	2	4	92	329
	500 000 i więcej mieszk.		3	6	91	209
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	2	2	4	92	405
	Zasadnicze zawodowe	1	3	5	91	493
	Średnie	0	2	3	95	613
	Wyższe		1	2	97	505
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.		1	1	98	184
	Średni personel, technicy		3	2	95	86
	Pracownicy adm.-biurowi		2	3	95	133
	Pracownicy usług		1	7	92	143
	Robotnicy wykwalifikowani	1	1	4	94	238
	Robotnicy niewykwalifik.	1	3	11	84	87
	Rolnicy				100	98
	Pracujący na własny rach.			1	99	94
	Bezrobotni	6	6	9	79	113
	Emeryci	0	2	2	96	482
	Renciści	1	4	4	91	117
	Uczniowie i studenci		2	4	95	106
	Gospodynie domowe i inni		1	6	93	137
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	0	1	3	95	262
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	1	2	6	92	188
	sekt. pryw. poza rolnict.	0	1	3	95	517
	prywatnym gosp. rolnym	1	1		98	104
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	2	4	10	84	215
	Od 650 zł do 999 zł		3	3	94	271
	Od 1000 zł do 1399 zł	0	2	3	95	331
	Od 1400 zł do 1999 zł	1	2	2	95	266
	2000 zł i więcej	0	1	3	96	348
Ocena własnych war. mater.	Złe	5	13	13	69	135
	Średnie	1	2	4	93	851
	Dobre	0	0	2	98	1030
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	1	1	3	95	103
	Raz w tygodniu	1	1	3	95	860
	1–2 razy w miesiącu	1	2	5	92	338
	Kilka razy w roku	0	4	3	93	447
	W ogóle nie uczestniczy	2	2	2	94	254
Poglądy polityczne	Lewica		1	2	97	287
	Centrum	1	1	3	94	522
	Prawica	1	2	4	94	670
	Trudno powiedzieć	1	3	5	91	515

Tabela 6

		Jak często w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy brakowało Panu(i) pieniędzy na podstawowe potrzeby – jedzenie opłaty, leki itp.?					Liczba osób
		Często	Czasami	Rzadko	Nigdy	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		2	9	9	79	0	2016
Płeć	Mężczyźni	2	8	8	82		953
	Kobiety	3	10	10	77	0	1063
Wiek	18–24 lata	2	5	7	87		181
	25–34	1	9	10	80		387
	35–44	1	9	10	79		372
	45–54	5	12	11	72		302
	55–64	4	10	9	76		360
	65 lat i więcej	2	8	7	83	0	414
Miejsce zamieszkania	Wieś	2	10	10	78		805
	Miasto do 19 999	3	9	9	78	0	287
	20 000 – 99 999	1	7	9	82		386
	100 000 – 499 999	3	9	10	79		329
Wysztalcenie	500 000 i więcej mieszk.	2	11	4	84		209
	Podstawowe / gimnazjalne	5	12	12	71	0	405
	Zasadnicze zawodowe	3	14	9	74		493
	Średnie	2	7	10	82		613
Grupa społeczna i zawodowa	Wyższe	1	5	6	88		505
	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.		4	5	91		184
	Średni personel, technicy		10	6	84		86
	Pracownicy adm.-biurowi	3	4	7	86		133
	Pracownicy usług	1	9	14	77		143
	Robotnicy wykwalifikowani	3	9	7	80		238
	Robotnicy niewykwalifik.		17	16	67		87
	Rolnicy		10	4	86		98
	Pracujący na własny rach.		6	3	90		94
	Bezrobotni	8	24	16	51		113
	Emeryci	2	7	8	83		482
	Renciści	7	15	10	67	1	117
	Pracuje w:	Uczniowie i studenci	2	1	7	91	
Gospodynie domowe i inni		4	14	18	64		137
inst. państw., publicznej		2	6	7	84		262
spółce właścicieli prywatnych i państwa		0	11	9	80		188
sekt. pryw. poza rolnict.		1	8	7	84		517
Dochody na jedną osobę	prywatnym gosp. rolnym	1	8	5	86		104
	Do 649 zł	10	22	16	52		215
	Od 650 zł do 999 zł	2	17	12	69		271
	Od 1000 zł do 1399 zł	2	9	9	80		331
	Od 1400 zł do 1999 zł	2	4	9	85		266
Ocena własnych war. mater.	2000 zł i więcej	0	4	6	90		348
	Złe	18	33	20	29		135
	Średnie	2	13	14	70	0	851
Udział w prakt. religijnych	Dobre	0	3	3	94		1030
	Kilka razy w tygodniu	4	7	6	83		103
	Raz w tygodniu	2	8	7	83		860
	1–2 razy w miesiącu	2	7	13	77		338
	Kilka razy w roku	3	11	10	76	0	447
Poglądy polityczne	W ogóle nie uczestniczy	4	14	9	73		254
	Lewica	1	8	7	84		287
	Centrum	1	8	8	82		522
	Prawica	3	8	8	81		670
	Trudno powiedzieć	3	13	12	71	0	515

Tabela 7

		Jak często w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy czuł(a) się Pan(i) osamotniony(a), nie miał(a) Pan(i) z kim porozmawiać?					Liczba osób
		Często	Czasami	Rzadko	Nigdy	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		3	9	11	77	0	2015
Płeć	Meżczyźni	2	8	11	79	0	953
	Kobiety	3	11	11	74	0	1063
Wiek	18-24 lata	0	5	14	81	0	181
	25-34	2	10	12	77		387
	35-44	2	10	13	75		372
	45-54	2	9	10	78		301
	55-64	3	11	9	76	0	360
	65 lat i więcej	4	9	12	74	0	414
Miejsce zamieszkania	Wieś	3	9	10	78		805
	Miasto do 19 999	3	7	13	76		286
	20 000 – 99 999	2	7	12	78	0	386
	100 000 – 499 999	2	13	12	73	0	329
	500 000 i więcej mieszk.	2	13	13	73		209
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	6	11	9	75		405
	Zasadnicze zawodowe	2	11	12	76	0	493
	Średnie	2	9	13	76		613
	Wyższe	1	8	11	80	0	505
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	1	8	10	81	0	183
	Średni personel, technicy		3	13	84		86
	Pracownicy adm.-biurowi	1	9	14	76		133
	Pracownicy usług	2	8	10	80		143
	Robotnicy wykwalifikowani	3	7	11	79		238
	Robotnicy niewykwalifik.	2	12	12	75		87
	Rolnicy	1	5	6	88		98
	Pracujący na własny rach.		13	7	80		94
	Bezrobotni	8	11	11	70		113
	Emeryci	4	10	12	74	0	482
	Renciści	6	15	13	66		117
	Uczniowie i studenci		6	14	79	1	106
Gospodynie domowe i inni	4	12	13	71		137	
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	2	6	9	83		262
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	1	6	14	79		188
	sekt. pryw. poza rolnict.	1	9	11	78	0	517
	prywatnym gosp. rolnym	1	6	5	88		104
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	5	11	8	76		215
	Od 650 zł do 999 zł	3	10	11	75		271
	Od 1000 zł do 1399 zł	4	9	12	75		331
	Od 1400 zł do 1999 zł	3	11	11	75		266
	2000 zł i więcej	1	11	14	74		348
Ocena własnych war. mater.	Złe	15	22	13	51		135
	Średnie	2	10	13	74	0	851
	Dobre	1	7	10	82	0	1030
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	2	12	13	73		103
	Raz w tygodniu	3	9	8	81	0	860
	1-2 razy w miesiącu	3	9	12	76	0	337
	Kilka razy w roku	2	11	16	71		447
	W ogóle nie uczestniczy	3	8	14	74		254
Poglądy polityczne	Lewica	2	12	10	76		287
	Centrum	2	9	10	80		522
	Prawica	3	9	14	74	0	670
	Trudno powiedzieć	3	10	11	76	0	515